

სიმონ გურეშიძე
აშშ-ტალიბანის სამშვიდობო შეთანხმება, წარმატებული
ნაბიჯი თუ ახალი გამოწვევების დასაწყისი?

აბსტრაქტი

2020 წლის 29 თებერვალს კატარის დედაქალაქ დოჰაში, ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა და მოძრაობა ტალიბანმა, სამშვიდობო შეთანხმებას მოაწერეს ხელი, რომლიც ითვალისწინებდა: ა) გარანტიებს და იმ მექანიზმების გაძლიერებას, რომლებიც უზრუნველყოფენ იმას, რომ ავღანეთის ტერიტორიას ვერცერთი დაჯგუფება და ინდივიდუალური პირი ვერ გამოიყენებს აშშ-ისა და მისი მოკავშირეების უსაფრთხოების საწინააღმდეგოდ; ბ) გარანტიებს და მექანიზმების გაძლიერებას, რომელთა მეშვეობითაც დაცული იქნება, ავღანეთის ტერიტორიიდან ყველა უცხოური ძალების დათქმულ ვადებში გაყვანა; გ) საერთაშორისო დამკვირვებლების თანდასწრებით, ყველა უცხოური ძალების გაყვანის გარანტიებისა და ვადების გამოცხადების შემდეგ, ასევე საერთაშორისო დამკვირვებლების თანდასწრებით გაცემული გარანტიების შემდეგ, რომ ავღანეთის ტერიტორია არ იქნება გამოყენებული აშშ-ის და მისი მოკავშირეების უსაფრთხოების საწინააღმდეგოდ, ტალიბანის სახელით ცნობილი ავღანეთის ისლამური საამირო (რომელსაც აშშ არ ცნობს სახელმწიფოდ), 2020 წლის ათი მარტიდან დაიწყებდა შიდა ავღანურ მოლაპარაკებებს ქვეყანაში არსებულ სხვადასხვა მხარეებთან და დ) საყოველთაო დონეზე ცეცხლის შეწყვეტის მუდმივობის დაცვა იყო შიდა ავღანური მოლაპარაკებებისა და დიალოგის დღის წესრიგის მთავარი საკითხი. მონაწილეებმა უნდა განიხილონ ცეცხლის შეწყვეტის თარიღი და პირობები, რომელიც თავის მხრივ მოიცავს იმ მექანიზმების ერთობლივად შემუშავებას (გამოცხადდება მისი დასრულების და შეთანხმების შემდეგ),

რომლის მიხედვითაც მოხდება შეთანხმება, ავღანეთის მომავალი პოლიტიკური საგზაო რუკის მიღებაზე.

საკვანძო სიტყვები: ტალიბანი; ავღანეთი; ამერიკის შეერთებული შტატები.

შინაარსი

2020 წლის 29 თებერვალს კატარის დედაქალაქ დოჰაში, ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა და მოძრაობა ტალიბანმა, სამშვიდობო შეთანხმებას მოაწერეს ხელი, რომლიც ითვალისწინებდა:

- 1) გარანტიებს და იმ მექანიზმების გაძლიერებას, რომლებიც უზრუნველყოფენ იმას, რომ ავღანეთის ტერიტორიას ვერცერთი დაჯგუფება და ინდივიდუალური პირი ვერ გამოიყენებს აშშ-ისა და მისი მოკავშირეების უსაფრთხოების საწინააღმდეგოდ.
- 2) გარანტიებს და მექანიზმების გაძლიერებას, რომელთა მეშვეობითაც დაცული იქნება, ავღანეთის ტერიტორიიდან ყველა უცხოური ძალების დათქმულ ვადებში გაყვანა.
- 3) საერთაშორისო დამკვირვებლების თანდასწრებით, ყველა უცხოური ძალების გაყვანის გარანტიებისა და ვადების გამოცხადების შემდეგ, ასევე საერთაშორისო დამკვირვებლების თანდასწრებით გაცემული გარანტიების შემდეგ, რომ ავღანეთის ტერიტორია არ იქნება გამოყენებული აშშ-ის და მისი მოკავშირეების უსაფრთხოების საწინააღმდეგოდ, ტალიბანის სახელით ცნობილი ავღანეთის ისლამური საამირო (რომელსაც აშშ არ ცნობს სახელმწიფოდ), 2020 წლის ათი მარტიდან დაიწყებდა შიდა ავღანურ მოლაპარაკებებს ქვეყანაში არსებულ სხვადასხვა მხარეებთან.
- 4) საყოველთაო დონეზე ცეცხლის შეწყვეტის მუდმივობის დაცვა იყო შიდა ავღანური მოლაპარაკებებისა და დიალოგის დღის წესრიგის მთავარი საკითხი. მონაწილეებმა უნდა განიხილონ ცეცხლის შეწყვეტის თარიღი და პირობები, რომელიც თავის მხრივ მოიცავს იმ მექანიზმების ერთობლივად შემუშავებას (გამოცხადდება მისი დასრულების და შეთანხმების შემდეგ),

რომლის მიხედვითაც მოხდება შეთანხმება, ავღანეთის მომავალი პოლიტიკური საგზაო რუკის მიღებაზე(1).

აღნიშნულ საკითხს მრავალი ანალიტიკური სტატია და მოსაზრება მიემდვნა, რომლებშიც ცალ-ცალკეა განხილული ის შედეგები და გამოწვევები, რაც ზემოთ ხსენებულ შეთანხმებას შეიძლება მოჰყვეს. ამჯერად სტატიის მიზანია, არსებული მასალების სისტემატიზების, შეჯერების და შედარებითი ანალიზის საფუძველზე, პასუხი გასცეს იმ კითხვებს: თუ რა გამოწვევები ემუქრება აღნიშნულ შეთანხმებას, რა სარგებელი შეიძლება მოუტანოს ავღანეთს. ასევე რომელი აქტორები გააქტიურდებიან როგორც ქვეყნის შიგნით, ისევე რეგიონალურ დონეზე. რა სახის ინტერესები აქვთ ავღანეთში მსხვილ რეგიონალურ მოთამაშეებს, როგორ აისახება ავღანეთსა და დადებულ სამშვიდობო შეთანხმებაზე მათი ურთიერთობები.

თავდაპირველად კიდევ ერთხელ უნდა მოხდეს ავღანეთში ტალიბანის გააქტიურების წინა პირობებსა და აშშ-ტალიბანის ურთიერთობის ეპიზოდებზე მოკლედ თვალის გადავლება. გასული საუკუნის 70-იანი წლების მიწურულს ავღანეთში საბჭოთა კავშირის შეჭრის შემდეგ, 1989 წლამდე ამერიკის შეერთებული შტატები და 1991 წლამდე საუდის არაბეთი, საკუთარი სახსრებით და პაკისტანის იატაკქვეშა სტრუქტურების დახმარებით ავღანეთში აგზავნიდნენ ისლამისტ მებრძოლებს, რომლებმაც გადამწყვეტი როლი ითამაშეს საბჭოთა ჯარებზე გამარჯვებაში. ომის დასრულების და სპარსეთის ყურის მოვლენების გამო, ეს დაჯგუფებები თავიანთი ადრინდელი მფარველის შეერთებული შტატების წინააღმდეგ გამოვიდნენ(2).

1994 წლიდან, პაკისტანის ინტერესების დაცვის მიზნით გააქტიურდა ტალიბანი. ავღანეთ-პაკისტანის საზღვარზე მცხოვრებ პუშტუს ტომებში ჩასახული, სუნიტური კონსერვატიული-ფუნდამენტალისტური მოძრაობა. 1997 წელს, მას შემდეგ, რაც ტალიბებმა იმავე წლის იანვრის ბოლოს კონტროლი დაამყარეს ქაბულის გარშემო არსებულ სოფლებზე, უკვე დომინირებდნენ ქვეყნის სამხრეთ და აღმოსავლეთ ნაწილებში, ასევე ემზადებოდნენ ჩრდილოეთ სექტორის დასაპყრობად, ტალიბების მთავ-

რობის დელეგაცია 3 თებერვალს ამერიკის შეერთებული შტატების დედაქალაქს ეწვია და შეხვედრა გამართა სახელმწიფო დეპარტამენტის წარმომადგენლებთან, რომლის ფარგლებშიც განიხილეს California Oil Company-ს ჩართულობით, ცენტრალური აზიიდან ავღანეთის გავლით მილსადენის მშენებლობის დეტალები. თავდაპირველად ამერიკული მხარისთვის შეთავაზება მისაღები აღმოჩნდა. შედეგად, შეერთებული შტატების თანხმობით, საუდის არაბეთი და პაკისტანი ტალიბანს შეიარაღებასა და ფინანსებს აწვდიდნენ. თუმცა ამერიკის ურთიერთობა ამ მოძრაობასთან, ერთ წელზე მეტად ვეღარ გაგრძელდა(3).

2001 წლის 11 სექტემბრის ტერაქტის შემდეგ, აშშ-მა და ჩრდილო ატლანტიკური ალიანსის ძალებმა, იმავე წელს შეტევა დაიწყეს ალ-კაიდასა(4) და ტალიბანზე, რის შედეგადაც ტალიბების ხელისუფლება დაემხო. ორივე ორგანიზაციის ლიდერები საბოლოოდ პაკისტანში გადავიდნენ და იქიდან აგრძელებდნენ წინააღმდეგობას. 2012 წლიდან, დღის წესრიგში დადგა ავღანეთის სამშვიდობო პროცესებზე მოლაპარაკებების დაწყება, რომელიც პერმანენტულად გრძელდებოდა კატარის დედაქალაქ დოჰაში, სადაც ერთ-ერთ მხარედ ტალიბებიც მოიაზრებოდნენ. იმავე წლის იანვარში ტალიბებმა თავიანთი ოფისი გახსნეს დოჰაში, რასაც სამშვიდობო მოლაპარაკებების მონაწილეთა მხრიდან დადებითი შეფასებები მოჰყვა(5).

მოლაპარაკებებმა 19 წლიანი საბრძოლო მოქმედებების ბოლოსთვის, ზემოთ ხსენებული სამშვიდობო ხელშეკრულების დადება მოიტანა. ტრამპის ადმინისტრაციის გადაწყვეტილებას, რომლის თანახმადაც 12 000-იანი კონტინგენტი საწყის ეტაპზე უნდა შემცირდეს 8500 სამხედრო მოსამსახურემდე, ხოლო 2021 წლის მაისისთვის მთლიანად დატოვოს ავღანეთი, კრიტიკაც მოჰყვა. ვინაიდან, ღია წყაროებში არსებული მასალების თანახმად, პრეზიდენტ ტრამპს, შეთანხმებამდე 2 დღით ადრე, სადაზვერვო ინფორმაციების მიწოდების შედეგად აცნობეს, რომ არსებობდა ცნობები ავღანელი მებრძოლების რუსეთის მხრიდან ჯილდოების გაცემის შესახებ, რასაც ისინი ამერიკელი სამხედროების მკვლელობებისთვის იღებდნენ და ყოველივე ამის შედეგად, არ

ურჩევდნენ პრეზიდენტს ნდობა გამოეცხადებინა ტალიბების-თვის. ამერიკელი სამხედრო ექსპერტები და კანონმდებლები როგორც დემოკრატების, ისევე რესპუბლიკელების მხრიდან, თანხმდებოდნენ იმ აზრზე, რომ ტალიბებს რაიმე სახის ჯილდო და წახალისება არასოდეს ჭირდებოდათ ამერიკელების მოკვლისთვის. შედეგად ყოველი მათგანი სკეპტიკურად იყო განწყობილი აღნიშნული შეთანხმების მიმართ. მათ მოსაზრებას ამაგრებდა ტალიბების მიერ განხორციელებული ძალადობრივი აქტები ავღანეთის ხელისუფლების წინააღმდეგ. ვინაიდან ამ უკანასკნელმა უარი განაცხადა 5000 ტალიბის ციხიდან გათავისუფლებაზე, ტალიბების მიერ დატყვევებული 1000-მდე ავღანეთის უსაფრთხოების სამსახურების წარმომადგენლების სანაცვლოდ. ასეთ ნაბიჯს ტალიბებმა მასშტაბური თავდასხმებით უპასუხეს. სამშვიდობო შეთანხმების დეტალებში ბოლომდე გარკვეული პირებისგან BBC-ისთვის ცნობილი გახდა, რომ ტალიბებს თავიანთი აქტივობა სრულ მასშტაბიანად, მხოლოდ სოფლებში და დიდი ქალაქების გარეთ შეეძლოთ. ასევე ამერიკული მხარე დათანხმდა არ მიეტანა იერიშები იმ სოფლებსა და ბანაკებზე, სადაც ტალიბების მეზობლები იმყოფებოდნენ. სწორედ ამან გუადვილა მათ ავღანელ ძალოვნებზე თავდასხმების განხორციელება(6). მიმდინარე წლის 12 სექტემბერს შედგა პირველი შიდა მოლაპარაკებების რაუნდი, რომელსაც აშშ-ის სახელმწიფო მდივანმა მაიკ პომპეომ ისტორიული უწოდა, რადგან ეს მართლაც პირველი მოლაპარაკება იყო ტალიბებსა და ავღანეთის მთავრობას შორის. ყველა მხარე აცნობიერებდა იმ ფაქტს, რომ შემდგომ მოლაპარაკებებსა და ურთიერთობას უამრავი გამოწვევა ელოდა წინ, თუმცა მონაწილეები დაბეჯითებით გამოთქვამდნენ იმის სურვილს, რომ წინასწარ გაცნობიერებული უთანხმოებები, აზრთა სხვადასხვაობა და სხვა გამოწვევები, დაძლეული იქნებოდა ყოველი მხარის მონდომების შემთხვევაში(7).

ალ-კაიდა - ტალიბანი

სამშვიდობო შეთანხმების პირველი და მესამე პუნქტები ავტომატურად ითვალისწინებდა ალ-კაიდას აქტივობის აღკვეთას ავღანეთის ტერიტორიაზე. თუმცა რეალური სურათი ასე გამო-

იყურება: აშშ-ის პრეზიდენტ დონალდ ტრამპის ადმინისტრაციის წარმომადგენლები და სახელმწიფო მდივანი მაიკ პომპეო და რიგი ექსპერტები თვლიდნენ, რომ ეს ორგანიზაცია, რეალურად არავითარ საფრთხეს არ წარმოადგენდა. თუმცა ალ-კაიდას პოზიციები კვლავ ძლიერია ქვეყანაში. ჯერ-ჯერობით ბოლომდე გარკვეული არ არის ეს ორგანიზაცია ამ ეტაპზე ფლობს თუ არა საერთაშორისო მასშტაბის ტერორისტული აქტივობის პოტენციალს, მაგრამ ორი რამ ცნობილია: ალ-კაიდას ფინანსური პოტენციალი სტაბილურად იზრდება და ტალიბანის გარდა, მჭიდრო კონტაქტს ინარჩუნებს თაჰრიქ ე-ჰაკისტანის სახელით ცნობილი პაკისტანელი აჯანყებულების შეიარაღებულ დაჯგუფებასთან. ხოლო 2014 წლიდან მოახდინა მართველობის დეცენტრალიზება, რასაც შედეგად მოჰყვა ამ ორგანიზაციის განშტოების-„ალ-კაიდა ინდოეთის სუბკონტინენტზე“ ფორმირება, რაც ანალიტიკოსების აზრით, უდავოდ გაზრდის ალ-კაიდას ავტორიტეტს ავღანეთში(8).

მიუხედავად იმისა, რომ ტალიბანი ორ ჯგუფად არის გაყოფილი. ერთ მხარესაა დაჯგუფება ჰაქქანის ქსელი(9), რომელიც ტალიბანის, ასევე ალ-კაიდას და ზემოთ ხსენებული თაჰრიქ ე-ტალიბან პაკისტანს მოკავშირეცაა. მეორე მხარეს მუჰამმად იაკუბი(10), მოძრაობა ტალიბანის ლიდერის და ავღანეთის ისლამური საამიროს დამაარსებლის, მულა ომარის(11) შვილი, რომელიც მხარს უჭერს აშშ-სთან სამშვიდობო შეთანხმების დადებას და ინდოეთთან დაახლოებას. ამის გამო, გამოითქვა მოსაზრებები იმის შესახებაც, რომ ეს დაყოფა შეიძლება ინდოეთ-პაკისტანის ფარული ომის გაგრძელებაც იყოს, თუმცა ჯერ-ჯერობით ორგანიზაცია მაინც მონოლითურ წარმონაქმნად ითვლება. ანალიტიკური წყაროები თვლიან, რომ ტალიბანსა და ალ-კაიდას შორის კავშირი არ გაწყდება(12). თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ამ ფაქტორის გათვალისწინების გარდა, გაეროს ანალიტიკური მხარდაჭერისა და სანქციებზე მონიტორინგის ჯგუფმა, უშიშროების საბჭოს წარუდგინა ანგარიში, რომლის თანახმადაც: ტალიბანი, ჰაქქანის ქსელი და ალ-კაიდაკვლავ ინარჩუნებენ ახლო მეგობრულ ურთიერთობებს, რაც თავის მხრივ ეფუძნება

„ამ დაჯგუფებებს შორის არსებულ მეგობრობას, ერთობლივი ბრძოლის ისტორიას, საერთო იდეოლოგიურ სიმკათიებსა და ქორწინების მემკვიდრით დანათესავებას“**(13)**. აღნიშნული მოსაზრება „ისლამურ სახელმწიფოზე“, ალ-კაიდასა და ტალიბანზე გაეროს მონიტორინგის ჯგუფის კოორდინატორმა ედმუნდ ფიტონ ბრაუნმაც დაადასტურა**(14)**. მეტიც, 2019 წლის ივლისში, ტალიბებმა გაავრცელეს ვიდეო მიმართვა, რომელშიც მათ გაამართლეს 2001 წლის 11 სექტემბრის ტერაქტი, ხოლო აშშ-სთან სამშვიდობო შეთანხმების დადების შემდეგაც არ გაუკრიტიკებიათ მათ ალ-კაიდა აღნიშნული მასშტაბური ტერორისტული აქტის გამო. ხოლო გაეროს ანგარიშების თანახმად, იმავე 2019 წელს, 6 შეხვედრა მოხდა მათ შორის, რომელთაგან ერთ-ერთი ჰამზა ბენ ლადენთან (უსამა ბენ ლადენის შვილი, გარდაიცვალა 2019 წელს) შედგა და ტალიბების წარმომადგენლები მას არწმუნებდნენ იმაში, რომ მათ ურთიერთობას არავითარი ცვლილება არ ელოდა**(15)**. აქვე უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ ეს ანგარიშები მკაცრად გააკრიტიკა ტალიბანის წარმომადგენელმა ზაბიჰულაჰ მუჯაჰიდიმ და განაცხადა, რომ ისინი დოჰაში დადებული შეთანხმების თანახმად, არ დაუშვებდნენ ავღანეთის ტერიტორიაზე მებრძოლთა ბანაკების არსებობას და იქიდან ვინმესთვის საფრთხის შექმნის ხელშეწყობას**(16)**.

რეგიონალური აქტორები

ავღანეთში რეგიონალური აქტორების ინტერესებს თავის ისტორია გააჩნია, რომლის აქტიური ფაზა XIX საუკუნიდან იწყება, როცა ბრიტანეთი, სპარსეთი და რუსეთის იმპერია რეგიონში გაბატონებისთვის იბრძოდნენ. 1907 წელს, ინგლისსა და რუსეთს შორის დადებულმა კონვენციამ ჩამოთვლილ ქვეყნებს შორის არსებული ინტერესთა კონფლიქტი შეაჩერა და ავღანეთი იქცა ბუფერულ ზონად რუსეთის კუთვნილ ცენტრალური აზიის და ბრიტანეთის იმპერიის კუთვნილ ინდოეთის ტერიტორიებს შორის**(17)**.

ამჯერად სტატიის მიზანია, მსხვილი რეგიონალური მოთამაშეების ინტერესთა განხილვა აშშ-ტალიბანს შორის დადებული სამშვიდობო შეთანხმების შემდეგ. ერთ-ერთი მთავარი მიზეზი,

რის გამოც ავღანეთი მომავალში ძალზე მაღალი ალბათობით შესაძლოა იქცეს ახალი გავლენის სფეროების მოპოვების პოლიგონად, არის „თაპი“- თურქმენეთის, ავღანეთის და პაკისტანის გაზსადენი, რომლის მარშრუტის საბოლოო დანიშნულებაც ინდოეთია და წარმოადგენს ზემოთ ხსენებული California Oil Company-სა და ტალიბანის წამოწყებული პროექტის განახლებულ ვარიანტს. მილსადენის მშენებლობაზე შეთანხმება, ნახსენებ ქვეყნებს შორის, 2015 წლის დეკემბრის ბოლოს მოხდა. 2020 წლის 31 აგვისტოს, ქაბულში თურქმენეთმა და ავღანეთმა ხელი მოაწერეს მილსადენისთვის „მიწის ნაკვეთების არჩევის ურთიერთგაგების მემორანდუმს“(18). საწყის ეტაპზე აშშ-მ მხარი დაუჭირა ამ წამოწყებას, ვინაიდან თურქმენეთი შეძლებდა საკუთარი გაზის ექსპორტს რუსეთის გვერდის ავლით. რუსეთის მხრიდან უკმაყოფილებასთან ერთად, პროექტში ჩართვის მოზომილი განცხადებებიც კეთდებოდა. საბოლოოდ ამ ქვეყანამ პაკისტანს ირანიდან სამხრეთ-ჩრდილოეთის გაზსადენის მშენებლობა და ინდოეთს ირანის გავლით 30 მილიარდის კუბური მეტრი გაზის მიწოდება შესთავაზა „თაპის“ სანაცვლოდ, რაც პირდაპირ ეწინააღმდეგებოდა აშშ-ის სურვილს, კერძოდ რუსეთ-ირანის დომინირების აღკვეთას რეგიონში. აქვე უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ გაზსადენის ფორმალური მშენებლობის ფაზაშიც, რეგიონში დომინირებისთვის დღემდე იბრძოდნენ და მეტნაკლები ინტენსივობით თავის პოზიციებს არ თმობენ როგორც ინდოეთი და პაკისტანი, ასევე ჩინეთიც(19). 2018 წელს ვლადიმერ პუტინმა პირადად განაცხადა, რომ მხარს უჭერდა ავღანეთში სამშვიდობო პროცესს და რუსეთი მზად იყო „თაპის“ პროექტში მონაწილეობის მისაღებად. 2019 წლიდან, ჩელიაბინსკის მილსადენების ფაბრიკამ, აღნიშნული გაზსადენის მიღების დამზადება დაიწყო(20).

ინდოეთი ორი ათწლეულია ცდილობს ირანის სამხრეთ აღმოსავლეთში, ომანის ყურეში ააშენოს ჩაბაჰარის პორტი და მისი მემშვეობით გავიდეს ავღანეთისა და ცენტრალური აზიის ბაზარზე. პარალელურად ჩინეთიც ცდილობს ინდოეთი ჩაანაცვლოს პორტის და გაზსადენის მშენებლობების პროექტებში. ჩაბაჰარის

პორტის მშენებლობა არ შედის ჩინეთის მოკავშირე პაკისტანის გეგმებში, რადგან ეს უკანასკნელი კონკურენციას გაუწევს პაკისტანის გვადარის პორტს. ამავე დროს ირანიც დიდი ხანია არ მალავს იმის, სურვილს, რომ თავის ტერიტორიების გავლით უნდა მიაწოდოს თურქმენული გაზი საერთაშორისო ბაზარს. აქვე აუცილებლად გასათვალისწინებელია ის გარემოებაც, რომ 1990-იან წლებში, როდესაც ტალიბებს კონტაქტი ჰქონდათ საუდის არაბეთთან, ირანისა და ტალიბანის ურთიერთობა ძალზე დაძაბული იყო. 9/11 ტერაქტის შემდეგ, საუდის არაბეთთან კონტაქტის გაწყვეტამ, ამ ქვეყნისა და კატარის ურთიერთობებში დაძაბულობამ, დოჰაში ტალიბების ოფისის გახსნამ და კატარიანს შორის ურთიერთობების გაუმჯობესებამ, ტალიბან-ირანის ურთიერთობებზეც დადებითად იმოქმედა. ამას მოწმობს ის ფაქტი, რომ ჯერ კიდევ სამშვიდობო მოლაპარაკებების დაწყებიდან მოყოლებული, ტალიბებმა მთელი რიგი ვიზიტები განახორციელეს თეირანში, სადაც კონსულტაციებს გადიოდნენ ირანის ხელისუფლების წარმომადგენლებთან. ამასთან ტალიბებს ირანთან კონტაქტი ჭირდებათ იმიტომაც, რომ ეს ქვეყანა კარგ ურთიერთობებს ინარჩუნებს თითქმის ყველა შიდა ავღანურ მხარესთან(21). თურქმენეთი კი თავის მხრივ, ყოველ ღონეს ხმარობს, მისი ბუნებრივი რესურსის ერთადერთი მომხმარებელი არ იყოს ჩინეთის ბაზარი. ამიტომ ეს ქვეყანა დიდ იმედებს ამყარებს „თაპის“ მშენებლობაზე. რუსული პრიმაკოვის ცენტრი და აღმოსავლელი ანალიტიკოსები სხვადასხვა პროგნოზებს აკეთებენ გაზსადენის მშენებლობაზე და მის დადებით თუ უარყოფით მხარეებზე. ამავე დროს ერთხმად აღნიშნავენ, რომ პროექტი სრული დატვირთვით მაშინ ამუშავდება, თუ ამ გაზსადენის მთავარი მომხმარებელი იქნება ინდოეთი(22). პაკისტან, ინდოეთ, ჩინეთის ინტერესთა კონფლიქტის გარდა, საინტერესოა ავღანეთის პოლიტიკურ ცხოვრებაში ტალიბების გააქტიურება რა გავლენას მოახდენს ინდოეთ-ავღანეთის ურთიერთობებზე. 2001 წლის შემდეგ, ინდოეთს ყველაზე მეტი ფული, 2 მილიარდი დოლარი აქვს ჩადებული ავღანეთის განადგურებული ინფრასტრუქტურის აღდგენაში და მუდმივად ცდილ-

ობდა მჭიდრო ურთიერთობა ჰქონოდა ამ ქვეყნის ხელისუფლებასთან. თუმცა Observer Research Foundation-ის მეცნიერთანამშრომელის, ანალიტიკოსის ქაბირ ტანეჯას განცხადების თანახმად, მას შემდეგ, რაც ტალიბანი გააქტიურებას იწყებს ავღანეთში, ინდოეთს სულ უფრო გაუჭირდება თავის პოზიციების გამყარება. ვინაიდან, მიუხედავად იმისა, რომ ინდოეთს ტალიბებთან მოლაპარაკებების დროს, იწვევდნენ მოსკოვსა და დოჰაში, ეს ქვეყანა ძალზე პასიური როლით შემოიფარგლებოდა მოლაპარაკებებსა და ტალიბებთან ურთიერთობაში(23). მაშინ, როდესაც ამერიკული მხარის შეფასებით, პაკისტანმა გადამწყვეტი როლი ითამაშა ტალიბებთან მოლაპარაკებებში(24).

ბოლოს ხაზგასმით აღნიშვნის ღირსია ის გარემოებაც, რომ „თაპის“ პროექტში, კიდევ ერთი მოთამაშე გამოჩნდა თურქეთის სახით. თურქულმა მხარემ პროექტში ჩართულობის მზადყოფნა და სურვილი გამოთქვა, რასაც თურქმენეთის პრეზიდენტის, გურბანგული ბერდი მუჰამედოვის მხრიდან დადებითი შეფასება მოჰყვა. საგულისხმოა ის, რომ დღესდღეობით თურქმენეთში 600-მდე თურქული კომპანია მუშაობს ისეთ დარგებში, როგორებიცაა: ტრანსპორტი, სათბობ-საწვავი კომპლექსი, კავშირგაბმულობა, მშენებლობა, სოფლის მეურნეობა, ვაჭრობა, წყლის რესურსების მართვა(25). თურქმენეთის გარდა, მიმდინარე წლის დასაწყისიდან, თურქეთმა დაიწყო პაკისტანთან ურთიერთობების განსაკუთრებული გამყარება. 13 თებერვალს რეჯევ თაიფ ერდოღანი 2 დღიანი ვიზიტით ეწვია პაკისტანს, სადაც მონაწილეობა მიიღო პაკისტან-თურქეთის ბიზნესისა და ინვესტიციების ფორუმში. გარდა ამისა, პრემიერ იმრან ხანთან იგეგმებოდა ისეთი საკითხების განხილვა, როგორებიცაა, ორივე ქვეყნის მიერ ორმაგი მოქალაქეობის მინიჭება თავიანთი მოსახლეობისთვის და მომავალი სამხედრო თანამშრომლობა(26).

დასკვნა

საბოლოოდ, დასკვნის სახით შეიძლება ითქვას, რომ დღესდღეობით არსებული სიტუაცია და სტატუს-კვო ავღანეთის მომავლის რაიმე სახის გარკვეულ სურათს და დამაიმედებელი პროგნოზების გაკეთების საშუალებას არ იძლევა. სახეზეა

რეგიონალური აქტორების ინტერესები, რასაც ხელს უწყობს ქვეყანაში არსებული სიტუაცია. კერძოდ, ავღანეთის სპეციფიკა, უმრავლესობა სუნიტი მუსლიმია, მაგრამ იქ ასევე ცხოვრობენ შიიტი ჰაზარელები, ზოგადად ქვეყანა მულტიეთნიკურია, მოსახლეობა დაყოფილია, ორმოცდაათამდე სხვადასხვა ენასა და დიალექტზე მოლაპარაკე, ორმოცამდე ტომად. რომელთათვისაც საერთო ეროვნულ ინტერესებზე მაღლა ტომობრივი ინტერესები დგას(27). ყანდაარში მცხოვრები პუმტუნები ყოველთვის პაკისტანის მიმართ იყვნენ ლოიალურები, ჰერათში დასახლებული სპარსულად მოლაპარაკე ჯგუფი თავის მოკავშირედ ირანს განიხილავს ყოველთვის. მაზარი შარიფის მკვიდრი უზბეკები, უზბეკეთთან ხედავენ მეტ საერთოს. აღნიშნული ფაქტორიდან გამომდინარე, ლინგვისტური, რელიგიური თუ პოლიტიკური ნიშნით დაყოფილი ავღანელი მოსახლეობა ხშირად ეძებდა თავიანთ მფარველებს ქვეყნის გარედან, რაც თავის მხრივ მსხვილ რეგიონალურ მოთამაშეებს ნოყიერ ნიადაგს უქმნიდა ქვეყნის შიდა სქემებში ჩასარევად(28).ყოველივე ზემოთ თქმულიდან გამომდინარე ავღანეთი დღესდღეობით გზა გასაყარზე დგას და ახლო მომავალი აჩვენებს, ტალიბები მოახერხებენ თუ არა ქვეყნის ხელისუფლებასთან თანამშრომლობას, მთლიანად ავღანელი ხალხი ტომობრივი ინტერესების თუნდაც დროებით გვერდზე გადადებს და ძალების კონსოლიდაციას და მეტნაკლებად სტაბილური გარემოს შექმნას, რათა ქვეყანა გახდეს მიმზიდველი ზემოთ ხსენებული და სხვა საერთაშორისო პროექტებისთვის.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. *Agreement for Bringing Peace to Afghanistan between the Islamic Emirate of Afghanistan which is not recognized by the United States as a state and is known as the Taliban and the United States of America February 29, (2020) which corresponds to Rajab 5, 1441 on the Hijri Lunar calendar and Hoot 10, 1398 on the Hijri Solar calendar. Page: <https://www.state.gov/wpcontent/uploads/>*

2020 /02/Agreement-For-Bringing-Peace-to Afghanistan02.29.20.pdf
Afghanistan's Taliban, US sign agreement aimed at ending war,
By Shereena Qazi 29 Feb 2020. <https://www.aljazeera.com/news/2020/02/29/afghanistans-taliban-us-sign-agreement-aimed-at-ending-war>;

2. Gureshidze, S. (2013). *Talibani da „Didi Tamashi“ Avghanetshi*. Ilias Sakhelmts'ifo Universit'et'is G.Ts'eretlis Aghmosavletmtsodneobis Inst'it'ut'is Elekt'ronuli Zhurnali „Tanamedrove Akhlo Aghmosavleti“. (გურუშიძე, ს. (2013). *თალიბანი და „დიდი თამაში“ ავღანეთში*. ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის გ. წერეთლის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის ელექტრონული ჟურნალი „თანამედროვე ახლო აღმოსავლეთი“. <http://iliauni.edu.ge/uploads/other/2/2222.pdf>);
3. McJihad: (2002). *Islam in the U.S. Global Order*. Mitchell, Timothy, 1955-Social Text, 73 (Volume 20, Number 4), Winter 2002, pp. 1-18 (Article), Page: 2. Published by Duke University Press <https://muse.jhu.edu/article/38471>;
4. 1988 Ts'lis 11 Agvist'os Daarsa Usama Ben Ladenma, Ts'armat'ebuli Biznesmenis Shvilma Saudis Arabetidan. Tavdap'irvelad Organizatsiis Miznebshi Shediota Ant'isabch'ota Op'ozitsiis Organizeba da Ts'vrtnebi Avghanetshi. 1990 Ts'els, Kveitshi Eraqis Shech'ris Shemdeg, Man Saudis Arabetis Monarks Mimarta Eraqshi Mujahidebis Gagzavnis Initsiat'ivit. Uaris Mighebis Shemdeg, Man P'rot'est'is Nishnad Dat'ova Kveqana da Gadavida Sudanshi, Sadats Ori Ts'lit Adre Igi Uk've Mots'veuli Hqavda Sudanis Islamist'uri P'art'iis Khelmdzghvaneli Hasan Al-T'urabis, Samkhret Sudanshi Krist'ianebis Ts'inaaghmdog Brdzolashi Dakhmarebis Miznit. Tandatanobit Al-K'aida Mdzlavr Saerashoriso T'erorist'ul Organizatsiad Iktsa. 1990-iani Ts'lebis Shua P'erioididan T'alibanma Al-K'aidas Datsuli Tavshesafari Shestavaza Avghanetis T'erit'oriaze, Ristvisats Al-K'aidasgan 10-dan 20 milion Dolaramde Ighebda Qovel Ts'liurad. (1988 წლის 11 აგვისტოს დაარსდა უსამა ბენ ლადენმა, წარმატებული ბოზნესმენის შვილმა საუდის არაბეთიდან. თავდაპირველად

ორგანიზაციის მიზნებში შედიოდა ანტისაბჭოთა ოპოზიციის ორგანიზება და წვრთნები ავღანეთში. 1990 წელს, ქვეითში ერაცის შეჭრის შემდეგ, მან საუდის არაბეთის მონარქს მიმართა ერაცში მუჯაჰიდების გაგზავნის ინიციატივით. უარის მიღების შემდეგ, მან პროტესტის ნიშნად დატოვა ქვეყანა და გადავიდა სუდანში, სადაც ორი წლით ადრე იგი უკვე მიწვეული ჰყავდა სუდანის ისლამისტური პარტიის ხელმძღვანელს ჰასან ალ-ტურაბის, სამხრეთ სუდანში ქრისტიანების წინააღმდეგ ბრძოლაში დახმარების მიზნით. თანდათანობით ალ-კაიდა მძლავრ საერთაშორისო ტერორისტულ ორგანიზაციად იქცა. 1990-იანი წლების შუა პერიოდიდან ტალიბანმა ალ-კაიდას დაცული თავშესაფარი შესთავაზა ავღანეთის ტერიტორიაზე, რისთვისაც ალ-კაიდასგან 10-დან 20 მილიონ დოლარამდე იღებდა ყოველ წლიურად. Stanford/CISAC Center For International Security and Cooperation [https:// cisac. fsi. stanf ord. edu/mappi ngmilita nts/profiles/al-qaeda](https://cisac.fsi.stanford.edu/mappings/militants/profiles/al-qaeda));

5. Gureshidze, S. (2013). *Talibani da „Didi Tamashi“ Avghanetshi*. Ilias Sakhelmts'ifo Universit'et'is G.Ts'eretlis Aghmosavletmtsodneobis Inst'it'ut'is Elekt'ronuli Zhurnali „Tanamedrove Akhlo Aghmosavleti“. (გურეშიძე, ს. (2013). *თალიბანი და „დიდი თამაში“ ავღანეთში*. ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის გ. წერეთლის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინტსტიტუტის ელექტრონული ჟურნალი „თანამეროვე ახლო აღმოსავლეთი“. [http:// iliauni.edu.ge/uploads/other/2/2222.pdf](http://iliauni.edu.ge/uploads/other/2/2222.pdf));
6. *Critics of US-Taliban Deal Say Militants Can't Be Trusted Information about Russian bounties for dead Americans was included in a brief before the U.S.-Taliban deal was signed*. By Deb Reichmann, July 06. (2020). [https:// thediplo mat.com/ 2020/07/cri tics-of-us-taliban-deal-say-militants-cant-be-trusted/?fbclid=IwA R1fiEsF8UHe8GqOX-05WUkIXf8vMlxbNAR3uAuL0o2iVUNd4 tpEOBahryQ](https://thediplomat.com/2020/07/critics-of-us-taliban-deal-say-militants-cant-be-trusted/?fbclid=IwAR1fiEsF8UHe8GqOX-05WUkIXf8vMlxbNAR3uAuL0o2iVUNd4tpEOBahryQ) Taliban peace talks: What to expect from the new round? By Secunder Kermani, BBC News. Published 7 September. [https:// www. bbc. com/ news/world-asia-54016760?f bclid= IwA](https://www.bbc.com/news/world-asia-54016760?fbclid=IwA)

R1vJ93Z6RtD-WJbWkh0pbjvpOc9GuWpy-XwfqVt-IsNVMg-Ps7IR pu5L-0;

7. *Afghan-Taliban peace talks an 'opportunity for peace'*. Published 12 September. <https://www.bbc.com/news/world-asia53976968?fbclid=IwAR3eLYaOr6fk1Uw-iQ3T-wpLlTykiZAhNb5ZhXjniYz0bliYnxiopx0flmk>;
8. *AFGHANISTAN'S TERRORISM CHALLENGE THE POLITICAL TRAJECTORIES OF AL-QAEDA, THE AFGHAN TALIBAN, AND THE ISLAMIC STATE AS FANDYAR MIR*. Middle East Institute. OCTOBER (2020). POLICY PAPER. Page: 5-8. <https://www.mei.edu/sites/default/files/202010/Afghanistan%27s%20Terrorism%20Challenge.pdf>;
9. Ant'isabch'ota qofili Savele Metauris Jalal Ud-Din Hakkani Mier 1995 Wels Daarsebuli Dajgufeba, Romelits Ara Mkholid 1996 Ts'els Dajgufebam Mnishvnelovani Dakhmareba Gauts'ia T'alibebes Kabulze K'ont'rolis Dasamqareblad. Hakkani, T'omobriv Sakmeta Minist'ris P'ost'I Ek'ava 2001 Ts'lamde. Kseli Akt'ivobebis Grdzeli Siashi Shedis Siskhliani Tavdashkmebi Saelchoebze Kabulshi (germaniis Saelcho), Avghanetis P'arlamentis Shenobaze, Amerik'ul Bazebe da Adgilobriv Matskhovreblebze. (ანტისაბჭოთა ყოფილი საველე მეთაურის ჯალალ უდ-დინ ჰაკქანის მიერ 1995 წელს დაარსებული დაჯგუფება, რომელიც არა მხოლოდ 1996 წელს დაჯგუფებამ მნიშვნელოვანი დახმარება გაუწია ტალიბებს ქაბულზე კონტროლის დასამყარებლად. ჰაკქანის, ტომობრივ საქმეთა მინისტრის პოსტი ეკავა 2001 წლამდე. ქსელის აქტივობების გრძელ სიაში შედის სისხლიანი თავდასხმები საელჩოებზე ქაბულში (გერმანიის სალჩო), ავღანეთის პარლამენტის შენობაზე, ამერიკულ ბაზებზე და ადგილობრივ მაცხოვრებლებზე. What Is the Haqqani Net work? By Madeeha Anwar, Noor Zahid, June 01, 2017 06:30 PM <https://www.voanews.com/extremism-watch/what-haqqani-network>;
10. Mullah Omar's son Yaqoob heads Taliban military ahead of expected talks with Kabul, The Associated Press, Islamabad Friday

17July(2020). <https://english.alarabiya.net/en/News/world/2020/07/17/Mullah-Omar-s-son-Yaqoob-takes-charge-of-Taliban-ahead-of-expected-talks-with-Kabul>;

11. 1960 Ts'els Dabadebuli Mula Omari T'alibanis Lideri iqo 1994 Ts'lidan 2013 Ts'lamde (Gardatsvalebamde). Kholo Saamiro Daaarsda 1996 Ts'els. (2015).(1960 წელს დაბადებული მულა ომარი ტალიბანის ლიდერი იყო 1994 წლიდან 2013 წლამდე (გარდაცვალებამდე). ხოლო საამირო დააარსა 1996 წელს. (2015). Mullah Omar dead: What we know, in 1 minute, 30 July 2015. <https://www.bbc.com/news/av/world-asia-33711744>;
12. A divided Taliban could unleash a new proxy war in Afghanistan New Atlanticist by Jared Schwartz and Yelena Biberman, Related Experts: Yelena Biberman. MON, JUN 29, (2020). <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/newatlanticist/a-divided-taliban-could-unleash-a-new-proxy-war-in-afghanistan/>;
13. Taliban rebuke UN report on ties with al-Qaeda In a statement, Taliban reaffirm their commitment to abide by Doha agreement with US Shadi Khan Saif, 02.06. (2020). <https://www.aa.com.tr/en/asia-pacific/taliban-rebuke-un-report-on-ties-with-al-qaeda/1862615>;
14. Al-Qaeda still 'heavily embedded' within Taliban in Afghanistan, UN official warns By SecunderKermani, BBC News. Published 29 October. <https://www.bbc.com/news/world-asia-54711452>;
15. The Taliban and al-Qaeda: Enduring Partnership or Liability?By Saurav Sarkar, June 16, (2020). <https://thediplomat.com/2020/06/the-taliban-and-al-qaeda-enduring-partnership-or-liability/>;
16. Taliban maintains close ties with al-Qaida, despite peace deal – UN Date 02.06. (2020). <https://www.dw.com/en/taliban-maintains-close-ties-with-al-qaida-despite-peace-deal-un/a-53660541>;
17. Who Is Responsible for the Taliban?Michael Rubin, Middle East Review of International Affairs. March (2002). <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/who-is-responsible-for-the-taliban>;

18. THE IMPLEMENTATION OF THE TAPI GAS PIPELINE PROJECT SUCCESSFULLY CONTINUES[https://turkey. tmembassy.gov.tr/en/news/64810](https://turkey.tmembassy.gov.tr/en/news/64810);
19. Russia and the TAPI Pipeline, Publication: Eurasia Daily Monitor Volume: 12 Issue: 227. By: Stephen Blank December 18, (2015). 10:48 [https://jamestown.org/program/russia-and-the-tapi-pipeline/Afghanistan Begins Construction of Russia-bypassing TAPI Pipeline](https://jamestown.org/program/russia-and-the-tapi-pipeline/Afghanistan%20Begins%20Construction%20of%20Russia-bypassing%20TAPI%20Pipeline), February 23, (2018). [https://russiabusinesstoday.com/ construction/afghanistan-begins-construction-russia-bypassing-tapi-pipeline/](https://russiabusinesstoday.com/construction/afghanistan-begins-construction-russia-bypassing-tapi-pipeline/);
20. Russia ready to take part in TAPI gas pipeline project – Putin, TURKMENISTAN21 December (2018). 17:47[https://en.trend.az/casia /turkmenistan/2996682.html](https://en.trend.az/casia/turkmenistan/2996682.html)Russia's ChTPZ Completes Shipment of Pipes for TAPI Gas Pipeline, BUSINESS TURKMENISTAN.13:4 626. 12.2019[https://business. com.tm/post/4906/russias-ctpz-completes-shipment-of-pipes-for-tapi-gas-pipeline](https://business.com.tm/post/4906/russias-ctpz-completes-shipment-of-pipes-for-tapi-gas-pipeline);
21. Why the Taliban Won't Cut Ties with Iran Iran and the Taliban share interests and see common threats in the wider region, they won't split so easily. By Kashif Hussain, February 15, (2020). [https://thediplomat.com/2020/02/why-the-taliban-wont-cut-ties-with-iran/?fbclid=IwAR2pC QacNK1kRI4 bZibccb4 Npmx 7SMjo2RrATaDno VO1PTn knSsF7 QXvKdc](https://thediplomat.com/2020/02/why-the-taliban-wont-cut-ties-with-iran/?fbclid=IwAR2pCQacNK1kRI4bZibccb4Npmx7SMjo2RrATaDnoVO1PTnknSsF7QXvKdc);
22. TAPI in the Aftermath of US-NATO Forces Withdrawal from Afghanistan, By: Said M. Azam. Posted on: 17-09-2020 [https:// aiss.af/aiss/news_details/opinions/5f6379 b55092b?fbclid =IwAR3eIccpmBoFUQrCtlOvPz2CknvbuPdQguq2yMCVIK0jA9eAFrtLZAPvoSsPrim akov](https://aiss.af/aiss/news_details/opinions/5f6379b55092b?fbclid=IwAR3eIccpmBoFUQrCtlOvPz2CknvbuPdQguq2yMCVIK0jA9eAFrtLZAPvoSsPrimakov) Readings: TAPI's future to remain hostage of politics for long time – experts, 11 Jun 2020 18:53. <https://interfax.com/newsroom/top-stories/69003/>;
23. Will US-Taliban deal limit India's leverage in Afghanistan? By Ruchi Kumar, 27 Apr (2020). [https://www. aljazeera. com/ news/2020/4/27/will-us-taliban-deal-limit-indias-leverage-in-afghanistan?fbclid=IwAR3csNkrJNO9mvIaed9s6AunTk8ct6uZb Dc56wQ4B-vKGGHEjp 6 UPOM ZOMM](https://www.aljazeera.com/news/2020/4/27/will-us-taliban-deal-limit-indias-leverage-in-afghanistan?fbclid=IwAR3csNkrJNO9mvIaed9s6AunTk8ct6uZbDc56wQ4B-vKGGHEjp6UPOMZOMM);

24. Pakistan's PM Khan visits Afghanistan as peace talks with Taliban stall, NOV 19, (2020). <https://www.dailysabah.com/world/asia-pacific/pakistans-pm-khan-visits-afghanistan-as-peace-talks-with-taliban-stall>;
25. Turkish companies ready to participate in TAPI implementation, 14 February (2018). <https://www.azernews.az/region/127177.html>;
26. Erdogan arrives in Pakistan on 2-day official visit Pakistan's premier Imran Khan welcomes Turkish President RecepTayyip Erdogan at Nur Khan Airbase IslamuddinSajid and Aamir Latif, 13.02.(2020).<https://www.aa.com.tr/en/asia-pacific/erdogan-arrives-in-pakistan-on-2-day-official-visit/1733024>Turkey-Pakistan friend ship: From past to present, FEB 13, (2020). <https://www.dailysabah.com/op-ed/2020/02/13/turkey-pakistan-friendship-from-past-to-present> Opinion: Erdogan and Khan are hypocritical about Macron's France, Author Shamil Shams. Date 27.10.2020. <https://www.dw.com/en/opinion-erdogan-and-khan-are-hypocritical-about-macrons-france/a-55408436>;
27. The roots of Afghanistan's tribal tensions The violence that plagues the country owes much to foreign influences, Aug 31st (2017). BY A.V.. <https://www.economist.com/the-economist-explains/2017/08/31/the-roots-of-afghanistans-tribal-tensions> Tribalism in Afghanistan Tribalism in Afghanistan, The Cultural Geography of Afghanistan. PDF <https://www.ohiohighered.org/sites/ohiohighered.org/files/uploads/military/Toolkit/AppendixK.pdf> . (2019). Simon Gureshidze-Libya and the Impact of Tribal Conflict on the "Arab Spring".P:82-83.http://press.tsu.ge/data/image_db_innova/PRINT-Marina-Chkoniagan-ManchkhaviliIV.pdf?fbclid=IwAR033sXnAFAEtursUEFzfrYgfw-F6OaUMNOKV06FaQnqJwpCLT11kkfMbwQ;
28. Who Is Responsible for the Taliban? Michael Rubin, Middle East Review of International Affairs. March (2002). <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/who-is-responsible-for-the-taliban>.

U.S.-Taliban peace deal, successful move or the beginning of the new challenges?

Abstract

The article begins with a short description of details of the U.S.-Taliban peace deal. Separately is discussed the short story of the U.S. - Taliban relations from the mid of 1990-ies, till 2020; with the main reasons, how as Al-Qaeda and Taliban were formed in Afghanistan.

Recently, the main part is devoted to understand influence of internal actors-Al-Qaeda, Taliban, Haqqani network, on the future political life of Afghanistan. And the Relations between listed movements, beyond the U.S.-Taliban peace agreement. Also, the main part examines the expectations of analysts and international organizations about the Taliban and Al-Qaeda's future behavior.

The final section covers the influence of external actors and interests of the regional key players on the country. In particular, TAPI-Turkmenistan, Afghanistan, Pakistan, India gas pipeline. The main focus in on perspectives of the involvement and participation not only above listed countries, but also China, Iran, Turkey and Russia and expectable consequences in the aftermath of Taliban-Al-Qaeda, Taliban-Iran, Russia-U.S., India-Pakistan, Turkmenistan-China, Turkey-Pakistan relations. And finally what kind of soil can prepare factionalized Afghan society for regional and international key players.